

نقش والدین در انتخاب رشته تحصیلی (۳)

همان طور که می‌دانیم انتخاب رشته بر تمامی ابعاد مادی و معنوی زندگی افراد، تأثیر می‌گذارد؛ بنابراین لازم است که این انتخاب با دقت و با معقولانه‌ترین وجه صورت پذیرد. چرا که انتخاب نابجا می‌تواند بر آینده‌ی تحصیلی و حرفه‌ای فرد اثرگذار باشد، از این رو یکی از این عوامل مهم و اثرگذار که نباید آن را فراموش کرد تیپ‌های شخصیتی است که سعی داریم در این مقاله به آن‌ها بپردازیم.

تیپ شخصیتی فرزندان: برای طبقه‌بندی تیپ‌های شخصیت آزمون‌های بسیاری وجود دارند که با توجه به مرحله‌ی رشدی و تحصیلی دانش‌آموزان و همچنین میزان ساعت در اختیار مشاور به نظر می‌رسد. هالند (نظریه‌ی همخوانی شغل و شخصیت) معتقد است با مشاهده دقیق رفتار انسان می‌توان دریافت که یکی از شش نوع ویژگی شخصیتی نسبت به سایر انواع غلبه بیشتری دارد و یک فرد می‌تواند چند تیپ شخصیتی همزمان داشته باشد.

۱- **تیپ واقع‌گرا:** افراد دارای این تیپ به سروکار داشتن مرتب و منظم با اشیاء، ابزار، ماشین‌ها و حیوانات علاقه دارند و از فعالیت‌های دیگر با انسان‌ها به صورت مستقیم سروکار دارد دوری می‌کند.

۲- **جستجوگر:** افراد دارای این تیپ به بررسی پدیده‌های فیزیکی، فهم پدیده‌های زیست‌شناختی به منظور کنترل آن‌ها و انجام پژوهش‌های انسانی و اجتماعی علاقه دارند.

۳- **هنری:** افراد دارای این تیپ به کارهایی علاقه دارند که بتوانند در آن یک اثر هنری خلق کنند و با مواد و کلمات کارهای خلاقانه انجام دهند.

۴- **اجتماعی:** این تیپ نشان می‌دهد فرد به کارهایی علاقه‌مند است که با انسان‌ها به صورت مستقیم سروکار دارند و آمادگی ارائه‌ی خدمات اجتماعی می‌باشند.

۵- **متهور:** افراد این تیپ در گویایی بسیار مهارت دارند، ماجراجو و اجتماعی هستند. افراد این تیپ به مدیریت دیگران برای رسیدن به یک هدف، راه‌اندازی کسب‌وکار جدید و پیشرفت علاقه دارند.

۶- **قراردادی:** افراد این تیپ به فعالیت‌های مشخص که به صورت منظم با داده‌ها و اطلاعات سروکار دارند علاقه‌مند هستند

ارتباط موثر اولیا با مسئولان مدرسه به ویژه مشاور، ضمن تسهیل‌گری در فرآیند هدایت تحصیلی، باعث می‌شود تا انتظاراتشان بر اساس واقعیت‌ها و مبتنی بر

استعداد و توانایی حقیقی فرزندانشان شکل بگیرد. حضور مستمر اولیا در مدرسه و همفکری، تعامل با والدین و مشاور باید دغدغه اصلی این دوره حساس سنی باشد تا از تمامی ظرفیت‌ها برای آشنایی بیشتر و انتخاب آگاهانه مسیر تحصیلی - شغلی دانش‌آموزان استفاده شود. مشاوران باید به والدین این آگاهی را بدهند که انتخاب رشته نوعی مهارت‌های تصمیم‌گیری بر اساس استعداد و توانمندی‌های دانش‌آموزان است که طی فرآیند و جریان هدایت تحصیلی به دانش‌آموز آموزش داده شده و نقش والدین پیش‌گیری از آسیب‌های انتخاب رشته غیرواقع‌بینانه مانند مقایسه، سرزنش، تهدید و یا تطمیع دانش‌آموز می‌باشد. والدین باید فرزند خود را تحت حمایت عاطفی و اجتماعی قرار داده و هرچه این حمایت بیشتر باشد، ایشان در تصمیم‌گیری‌ها بهتر عمل می‌کنند و با اطمینان بیشتری دست به انتخاب می‌زنند.

با توجه به صحبت‌ها و بررسی‌های انجام‌شده با دانش‌آموزان متقاضی تغییر رشته در سال‌های آخر تحصیل، به نظر می‌رسد یکی از عوامل اصلی در تقاضای تغییر رشته این است که انتخاب رشته در زمان مقرر بر مبنای نظرات تحمیل‌شده‌ی والدین بوده که معمولاً این‌گونه تحمیل نظرها باعث می‌شود، دانش‌آموز در برابر مسیر پیش رو، احساس مسئولیتی به صورت جدی و همیشگی نداشته باشد که بتواند با تنظیم عملکرد خود در مسیر پیشرفت گام‌های لازم را بردارد، بر این اساس به طور جدی به والدین توصیه می‌شود در زمان راهنمایی فرزند خود تا حد ممکن به علایق و استعداد‌های او توجه نمایند.

والدین باید در نظر داشته باشند که انگیزه‌ها و علایق تحصیلی دانش‌آموز ابتدا در خانواده شکل می‌گیرد و به آن جهت داده می‌شود و مسیری برای هدایت آن فراهم می‌گردد. در فرآیند مشاوره تحصیلی، حضور والدین در جلسات مشاوره تحصیلی ضروری می‌باشد زیرا خانواده با جمع‌آوری، کسب اطلاعات کافی از ویژگی‌ها و استعداد‌های فرزندان خود در زمینه توانمندی‌ها، رغبت و علاقه‌های آنان قادر خواهند بود کمک شایانی برای طی مسیر فرآیند انتخاب صحیح رشته تحصیلی توسط فرزند خود داشته باشند و بر اساس اطلاعات به دست آمده نظر خود را در برگ نظرخواهی والدین درج نمایند.

ادامه دارد ...

نگارش: الهه مهر منش - دکتری روانشناسی سلامت

